

styrer Sindsfygevæsenet, naar Kommunerne bære Udgifterne ved den, men Udvalget trostede sig med, at det kun var i Forbigaaende, for en kortere eller længere Tid, at dette skulde vedvare. Forholdet maatte blive det, at Staten kom til at udrede Udgifterne, hvorfor det udtryffeligt ogsaa udtaltes, at man midlertidig kunde gaa ind paa at lade de abnorme Forhold bestaa, nemlig at den Eine udreder Udgiften og den Anden styrede. Jeg skal tilføje, at da vi i 1875 fik Sindsfygeanstalten ved Viborg, var det kun med stor Betænkelse, at Udvalget dengang gik ind paa ikke at lade denne nye Byrde udrede af Staten, og det var ogsaa kun under den udtryffelige Forudsætning, at det var ganske midlertidigt, hvorfor man ogsaa dengang brugte det Udtryk i Betænkningen „med kraftig Opfordring til Regeringen om at tage fat paa denne Sag saaledes, at Udgifterne herefter bleve udredede af Statskassen.“ Altsaa, naar vi se saaledes paa Sagen, som den historisk er op-runden, har det ærede Medlem jo fuldstændig Uret, idet man snarere kan sige, at det er ved en Uforrettighed, at Udgifterne ere komne til at udredes af Kommunerne. De burde for længe siden have været udredede af Statskassen, og det er Kommunerne og Hartkornet, der have baaret en Byrde, som de ikke burde have baaret. Man skulde snarere undre sig over, at man med saa stor Taalmodighed saa længe har fundet sig i, at det er gaaet saadan, som det er. Desuden skal jeg bemærke, at man dog med en vis Ret kan minde om, at i 1847, da den første Anstalt oprettedes ved den bekjendte Plakat af 4de Oktober 1847, da vare de sociale Forhold ikke saaledes udviklede, som de siden ere blevne, da havde man ikke de mange Kapitaler som nu, da kjendte man ikke til Aktiefelskaber i det Forhold, hvori man nu kjender til dem, da var Kapitalen ikke saaledes ved at samle sig paa enkelte Hænder som nu, da kjendte man for Størstedelen Kapitaler kun gennem Bygninger og Hartkorn, og det var derfor ganske naturligt, at man holdt sig til Hartkornet, men siden vi have faaet hele den sociale Udvikling og, man kan vel tilføje, ved den faaet de mange Sindsfyge, som vi nu have — det er vel Spekulation, som til-dels har bevirket, at de Sindsfyges Antal er saa stort, denne Griben efter Rigdom har vistnok bidraget en betydelig Del til, at de Sindsfyges Antal er steget — vil det sikkert være dobbelt uretfærdigt at lade Kapitalen i dens mange Skikkelser slippe for at udrede Bidrag til Sindsfygevæsenet. Det forekommer mig derfor, at det ærede Medlem og de ærede Herrer, naar man ser historisk paa

Sagen, har fuldstændig Uret. Ser man praktisk paa den, skal jeg ikke negte, at de Herrer's Optraeden undrer mig noget. Jeg erkjender, at saavel det ærede Medlem for Københavns 6te Valgkreds (Gad), som ifølge sit Embede og Stilling har særlig Leilighed til at granske over statistiske Forhold, som det ærede Medlem for Københavns 4de Valgkreds have bibragt os værdifulde Oplysninger om Statistik, men det forekommer mig ogsaa, at de selv have givet os Vaaben i Hænde netop ved Statistiken til Forvar for den Stilling, som Folkethinget og Regeringen nu indtage. Det er jo derved oplagt, at i en kort Aarsrække ere de kommunale Udgifter stærkt stegne. Tager jeg det Bind af statistisk Tabelværk, som sidst er omdelt, det er endog i indberørende Aar, for mig, viser det sig, at Sognekommunernes Bidrag i 1875 til Skattevæsenet har været 4,365,237 Kr., og i 1879 er man naaet til 4,910,628 Kr., altsaa en Stigning af over $\frac{1}{2}$ Million, og for Amtsrepartitionfondene var Forholdet i 1875 det, at Udgiften paa Hartkornet var 2,337,414 Kr. og i 1879, altsaa allerede for 4 Aar tilbage, var den 2,679,435 Kr., eller med andre Ord i Løbet af de saa Aar ere Skatterne, — og Stigningen er væsentligst paa Hartkornet, — vøret med næsten 1 Million, og man kan vel antage, at Forholdet ikke er blevet bedre i de sidste 4 Aar. Det Samme gjælder om Købstadkommunernes Udgifter. Det er let at paavise, hvad de Herrer vide bedre end jeg, at Købstædernes Udgifter ere stegne efter en lignende Maalestok og særlig til Sindsfygevæsenet. I 1875—76 vare Udgifterne til Sindsfygevæsenet for Amtsrepartitionfondenes Bedkommende kun 219,277 Kr., nu ere de 366,467 Kr.; der er ikke nogen Post, der i den Grad er steget som netop denne. Det Samme gjælder med Hensyn til Købstæderne, og der kan derfor være Grund til at lette de kommunale Byrder, om hvilke den samme Statistik viser, at de ere i stadig Stigning, ved Udgifter, som Købstæderne tilbøds dække ved at tage større og større Laan op. Der kan altsaa være god Grund til at lette Købstæderne paa et Omraade, som for længe siden burde være overtaget af Staten, saa at man i Stedet for at tale om at lægge en fast, varig Skat paa Hartkornet og formentlig ogsaa paa Købstæderne, kunde sige, at der var Opfordring for dem til at træde en Refundering. Det vilde have været rimeligt at faae en Refundering, idet Landboerne har beholdt denne Byrde saa længe, men vi ere godmodige. Man kan vistnok i det Hele sige, at Landboerne i deres Forbringinger ere godmodige, og derfor stiller man ikke saa stort et Forlangende, men har med Taalmodighed